

Dubbelexpositie: samen dromen over Amerika

[Achtergrond](#) - 30 januari 2018 - Auteur: Wouter Meijer

Ieder voor zich zijn de musea te klein om een grote tentoonstelling met wereldberoemde stukken uit de VS te organiseren. Maar samen is het ze gelukt. In het Drents Museum in Assen en de Kunsthalle Emden is 'The American Dream' te zien, een expositie in twee delen, op ruim een uur rijden van elkaar. Het is de eerste tentoonstelling die half in Nederland en half in Duitsland wordt gehouden.

Je zou in Emden niet meteen een museum met zo'n interessante collectie verwachten. De havenstad in het uiterste noordwesten van Duitsland heeft 50.000 inwoners, het is vooral een zeehaven en industriestad. Volkswagen heeft er een van zijn grootste fabrieken. Maar aan de rand van het historische centrum staat sinds 1986 een museum voor moderne kunst met een uitstraling tot ver buiten de regio.

De Kunsthalle was het initiatief van Henri Nannen (1913-1996), journalist en kunstverzamelaar. Nannen was de oprichter van het weekblad Stern. Toen hij 70 werd, schonk hij zijn kunstverzameling aan zijn geboortestad Emden. De eigen collectie van Nannen bestaat vooral uit moderne Duitse kunst: expressionisme, nieuwe zakelijkheid en een opmerkelijke zaal met Russische kunst uit de glasnostperiode.

En nu is er in Emden en Assen 'The American Dream', een grote overzichtstentoonstelling over Amerikaans realisme van 1945 tot 2017. Te zien zijn hoogtepunten uit die stroming, die het Amerikaanse leven wilde laten zien zoals het na de oorlog was: een droom die voor iedereen bereikbaar heet te zijn, maar die voor de meeste mensen toch slechts een droom blijft.

Tentoonstelling 'The American Dream':

'The American Dream' is te zien tot en met 27 mei 2018.

Tentoonstelling:

[Visit the American Dream](#)

Musea:

[Drents Museum](#)

Kunsthalle Emden

We zien beelden van armoede en eenzaamheid, zoals de vrouw die moederziel alleen naar het ochtendlicht kijkt in *Morning Sun* van Edward Hopper. Maar ook de glamour en rijkdom, villa's en zwembaden. En sterren, zoals het portret van Paul Anka door Andy Warhol.

'Zündende Idee'

De samenwerking tussen Emden en Assen kwam niet uit de lucht vallen, vertelt Ilka Erdwiens van de Kunsthalle. "We kennen elkaar al een jaar of twintig. Bij bezoeken over en weer zeiden we vaak: we moeten eens iets samen doen. Maar er was geen *zündende Idee* - een idee dat sterk genoeg was om iets op gang te brengen."

Maar dit idee paste goed: Assen had al een traditie op het gebied van het modern realisme, met tentoonstellingen van Noord-Koreaanse kunst en Socialistisch Realisme. En Emden had al een expositie gewijd aan het fotorealisme. Beide musea zijn zelf te klein om Amerikaanse musea te bewegen hun topstukken uit te lenen. Maar samen lukte dat wel. Het idee kwam uit Assen, gaven ze in Emden ruiterlijk toe, en het werkte. In de VS kregen ze positieve reacties: eindelijk iemand die dit in Europa wil laten zien en zo'n groot overzicht wil bieden.

Groepsmails in het Engels

De samenwerking was wel even wennen, zegt Erdwiens. "Veel dingen zijn anders, subsidieaanvragen bijvoorbeeld, de uitleencontracten, dat moet je van elkaar leren. Maar we kenden elkaar al. Met mijn directe collega in Assen mail ik afwisselend in het Duits, Engels of Nederlands, net hoe het uitkomt." De grote vergaderingen en groepsmails waren in het Engels, vooral jonge Nederlandse collega's spreken niet voldoende Duits, en in Emden spreken ook maar een paar mensen Nederlands.

De verdeling is chronologisch: in Assen zijn werken van 1945 tot 1965 te zien, in Emden de periode van 1965 tot 2017. Dat is een langere periode aan de Duitse kant, en het valt bij het bezoek ook meteen op: Emden heeft ongeveer twee keer zoveel werken als Assen. Maar er is in Emden ook veel meer ruimte.

De bedoeling is natuurlijk dat bezoekers beide tentoonstellingen combineren om het complete overzicht te krijgen. En dat lukt aardig: normaal komt in Emden

ongeveer 10 procent van de bezoekers uit Nederland, nu is dat aanzienlijk meer, al zijn er nog geen harde cijfers. Er zijn combinatietouren met de bus en alle informatie is in drie talen: Duits, Nederlands en Engels.

Culturele samenwerking

En er is steun van de EDR, de Eems Dollard Regio. Die heeft financieel geholpen en wil hier ook van leren. Je moet de ervaringen vastleggen, vinden ze daar, dan kunnen anderen daar ook van leren. Er is in het noorden van Nederland al meer samenwerking op cultureel gebied, zoals het gezamenlijke orkest van de conservatoria in Groningen en Bremen. En Duitsers en Nederlanders hebben ook al eerder samen aan één tentoonstelling gewerkt. Zo hebben musea in Rotterdam en Dresden samen een expositie gemaakt over het [bombardement op Rotterdam](#). Maar één expositie, waarvoor je tussen het ene en het andere deel een stukje moet rijden - maar ook lekker in Assen of Emden kunt gaan eten of flaneren - dat is nieuw.

En is het voor herhaling vatbaar? "Assen en Emden passen goed bij elkaar, de steden zijn ongeveer even groot, en hebben allebei een te kleine eigen regio voor een groter museum. Het gebied is dun bevolkt, dus je moet mensen uit een wijdere omtrek verleiden om te komen. En dan ga je vanzelf over de grens kijken," zegt Ilka Erdwiens. "Maar je moet wel een goed idee hebben, samenwerken is geen doel op zich."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/24579/dubbelexpositie-samen-dromen-over-amerika>